

# **Võrdlev analüüs lihaseisekasvatuses – kas Inglismaa kogemusi võiks rakendada ka Eestis**

Targo Pikkmets

Jaanus Vessart

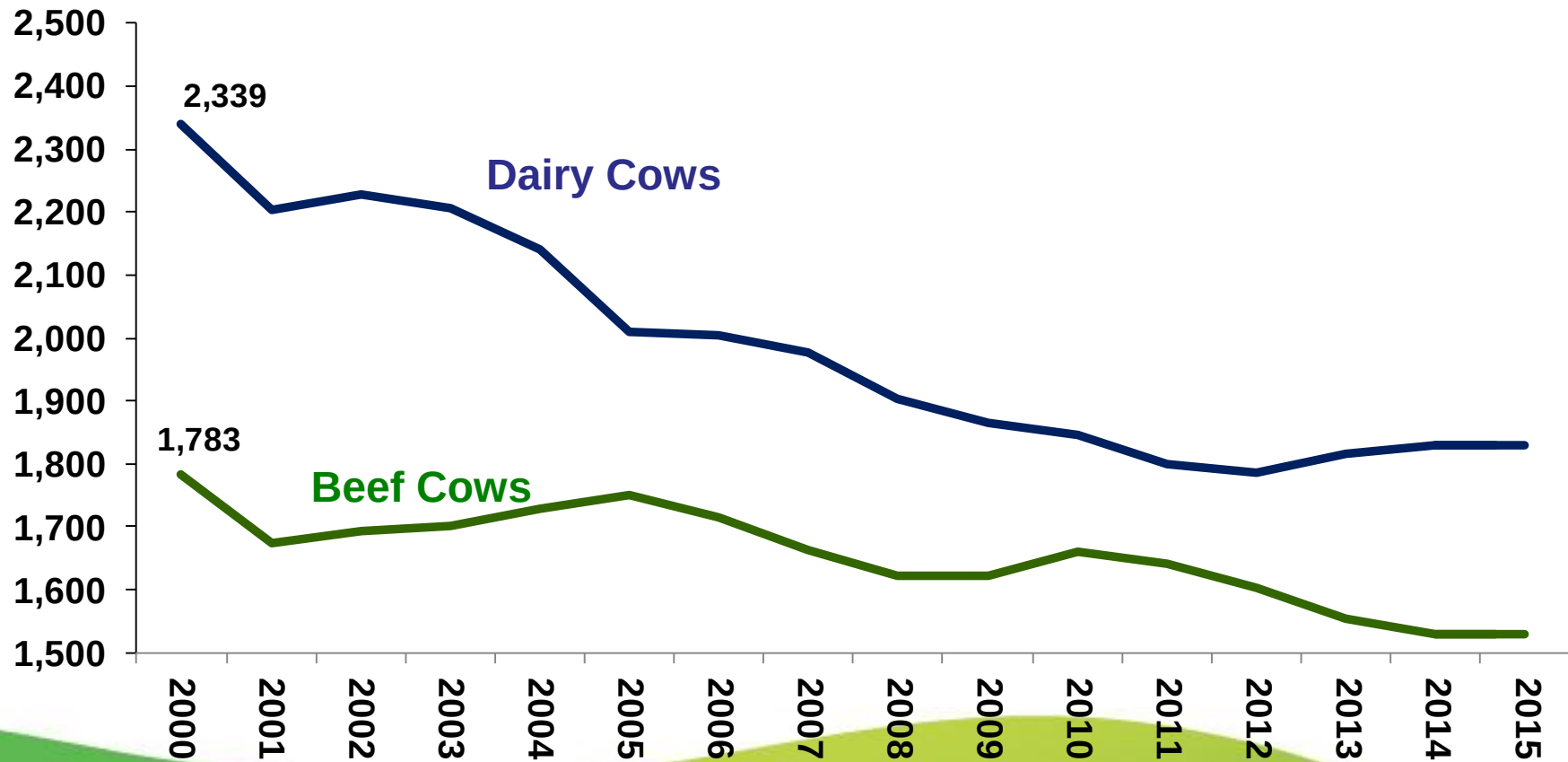
november 2014

## **Šotimaa ja Inglismaa**

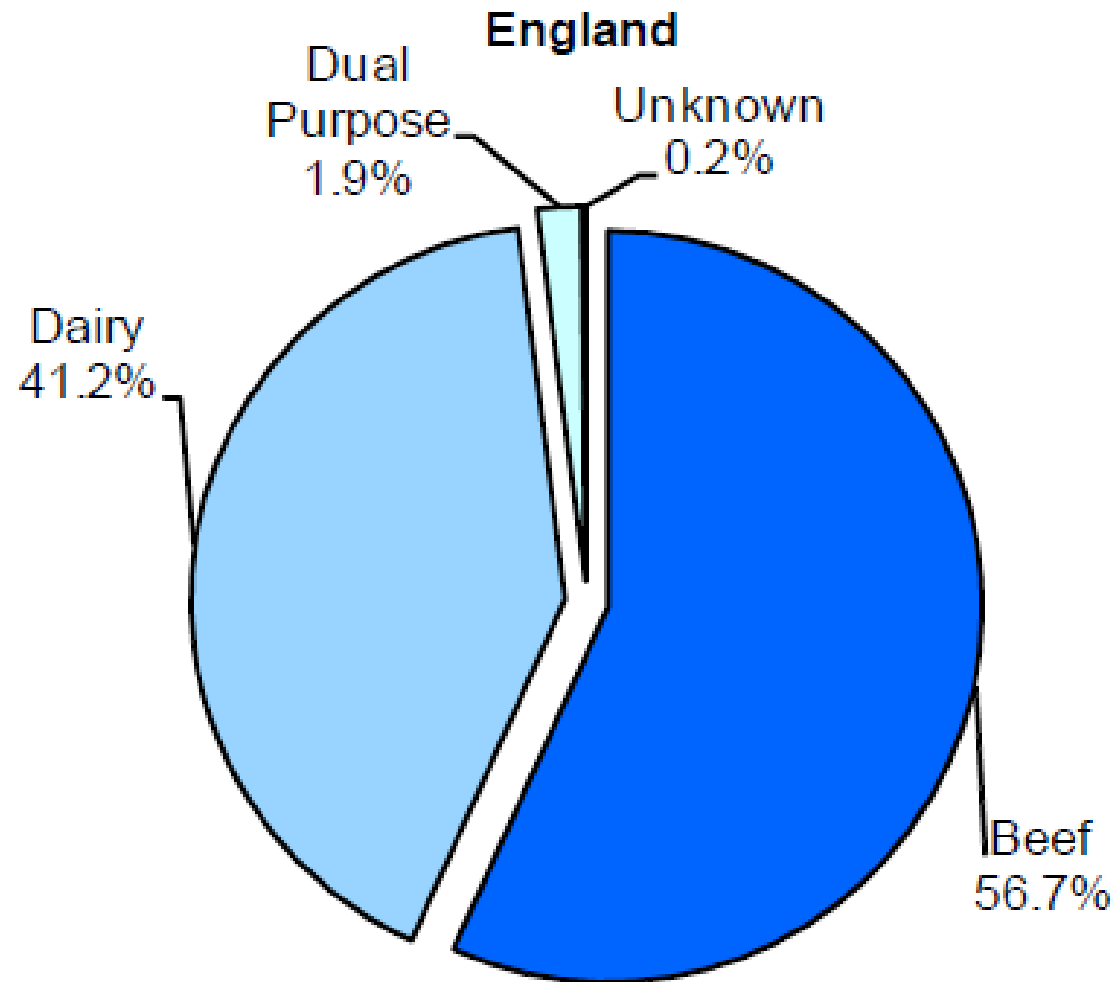
- 6.-10.okt Seltsi ja MES-i toel toimunud reis
- Quality Meat Scotland
- Moredun Group
- Briti Šaroleekasvatajate Assotsiatsioon
- Briti Limusiinikasvatajate Assotsiatsioon
- EBLEX
- Hedgeley Farm
- Forresters Farm

# Veisekari UK

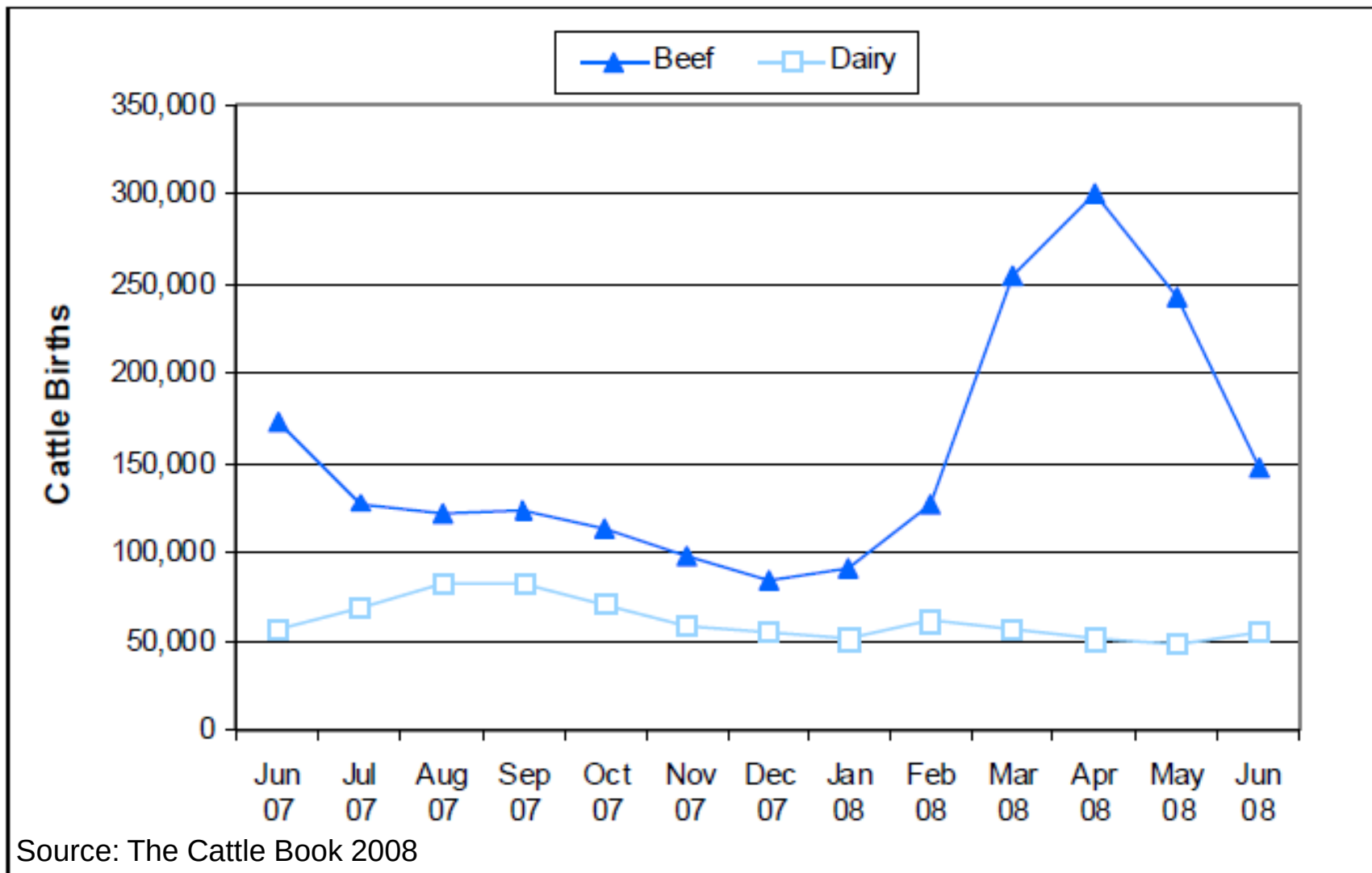
'000  
pead



# Piimakari versus lihakari



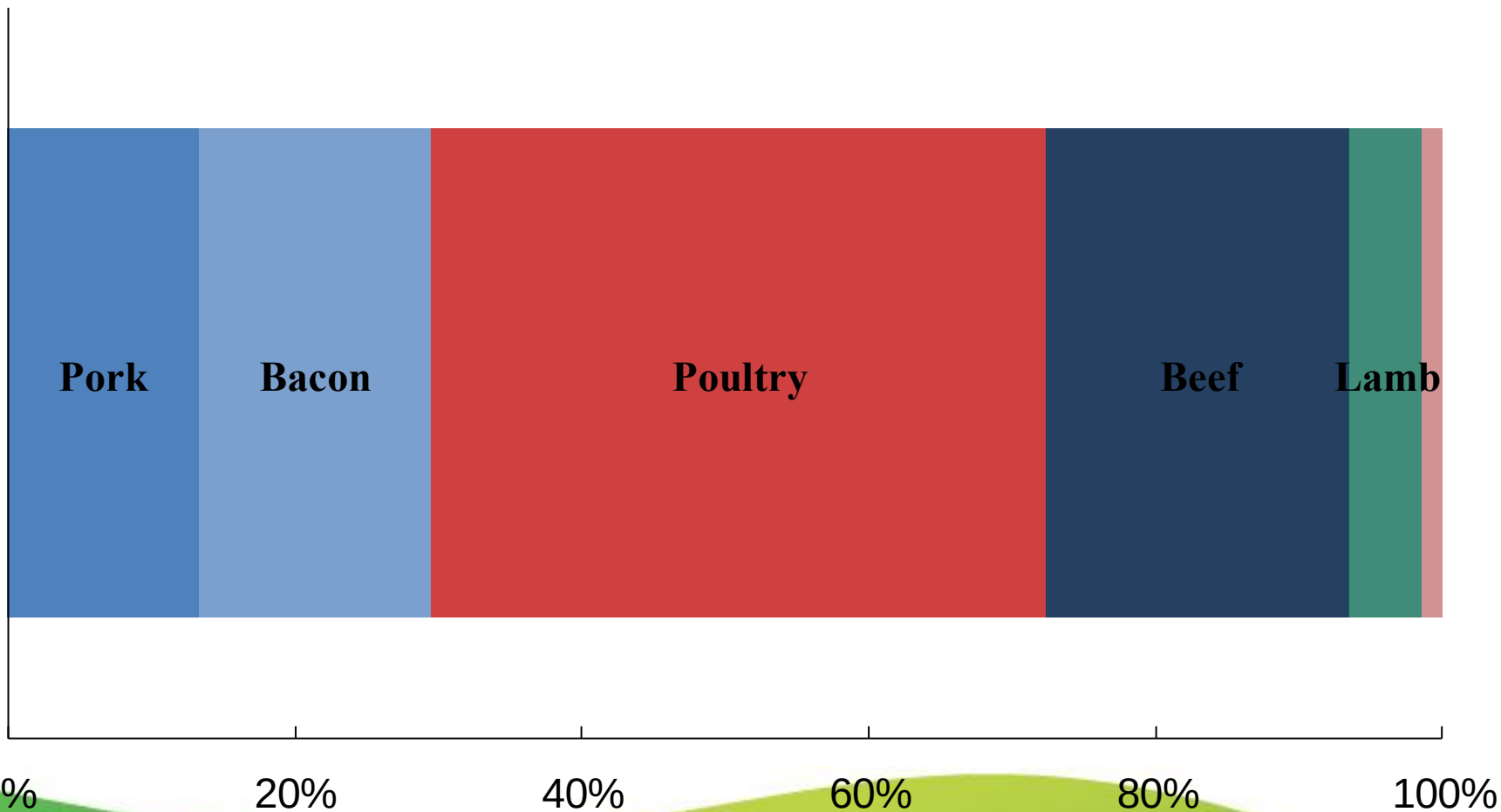
# Vasikate sünnid



# 2011/12 vasikad tõu põhiselt

| Vasikate sünnid Suurbritannias |            |           |                     |
|--------------------------------|------------|-----------|---------------------|
| Tõug/tüüp                      | 2011       | 2012      | % change<br>2011/12 |
|                                | % of total |           |                     |
| Limousin                       | 21.2       | 20.2      | -4.3                |
| Aberdeen Angus                 | 9.8        | 10        | 3                   |
| Charolais                      | 9.5        | 9.2       | -3.8                |
| Simmental                      | 6.9        | 6.6       | -4.9                |
| Belgian/British blue           | 6.9        | 7         | 3                   |
| British Friesian/Holstein      | 5.2        | 5.6       | 7.7                 |
| Hereford                       | 3.5        | 3.7       | 4.2                 |
| Blonde d'Aquitaine             | 2.1        | 1.9       | -10.9               |
| <b>Paaritatud lihatõuga</b>    | <b>68</b>  | <b>67</b> | <b>-1.5</b>         |
| <b>Paaritatud piimatõuga</b>   | <b>32</b>  | <b>33</b> | <b>4.2</b>          |
| <b>kokku</b>                   |            |           | <b>0.4</b>          |

# Tarbijaeelistus UK



# Veiste müük

■ Liveweight ■ Deadweight



# Lihaveisekarja struktuur

- 60,500 lihaveisefarmi (väheneb)
  - 39% vähem kui 10 lehma
  - 45% 10-49 lehma
  - 11% 50-99 lehma
  - 5% 100+ lehma
- Keskmine karja suurus 28 lehma

Source: DEFRA

## “Ühiskassa”

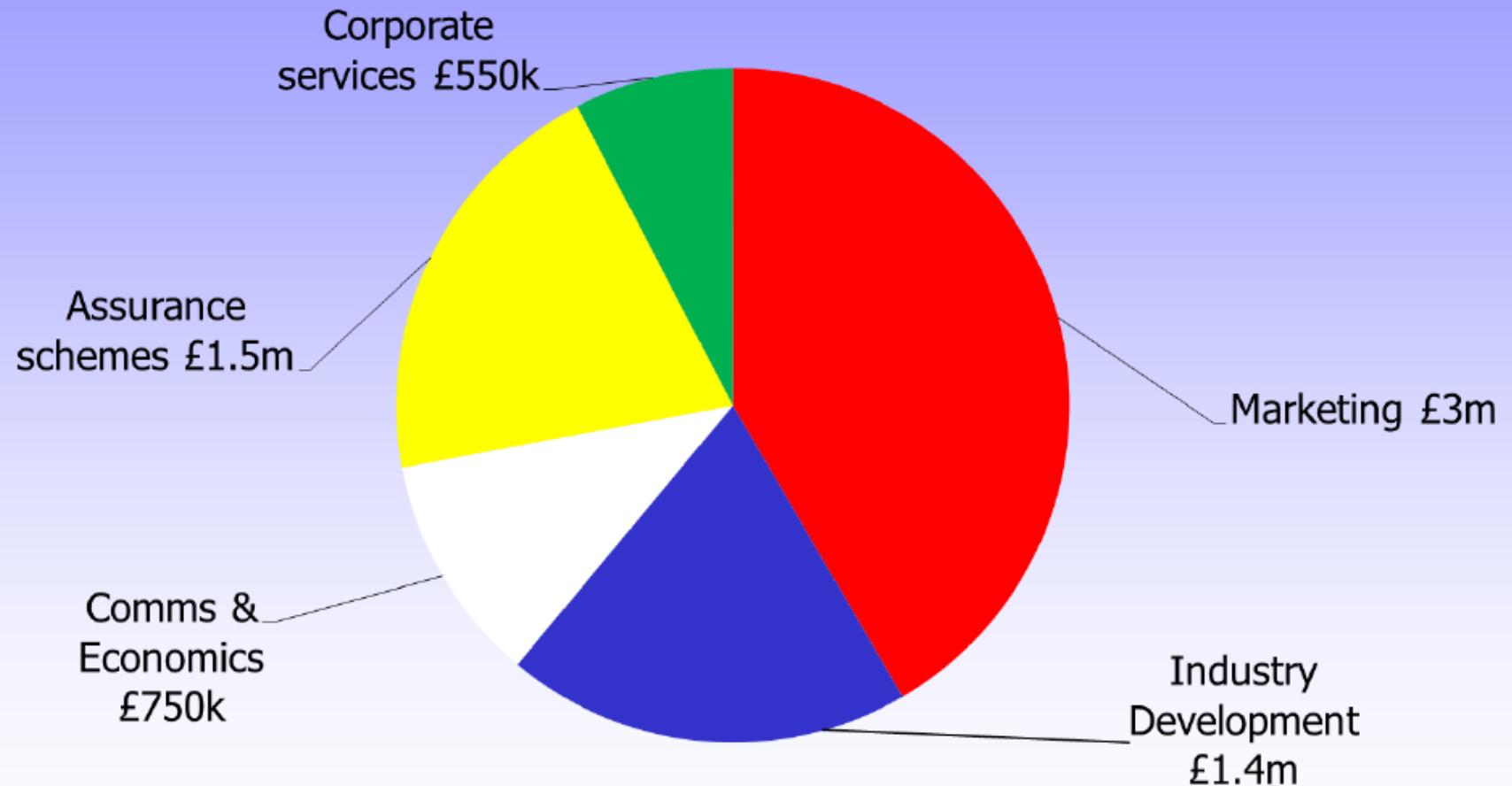
- Punase liha tootjate koostöö seaduse alusel
- Liidab nii tootjaid kui ka töötlejaid
- Iga lihakombinaati läinud looma pealt makstakse “ühiskassasse” väike tasu
- Tasu suurus veise puhul 5,40 naela/pea (4,05 tootjalt ja 1,35 töötlejalt); lammas 0,80; siga – 1,26 naela
- Raha kasutatakse arendustegevuseks – suurim osa turuarenduseks.

## “Ühiskassa”

- “Kassapidajad”:
  - Šotimaal – Quality Meat Scotland
  - Inglismaal - EBLEX
- Fikseeritud tegevuskulud – ligikaudu 7-8 % kogueelarvest
- Aktiivne eurorahade kaasamine turuarendusprojektidesse

# QMS expenditure 2012-2013

## £7.2m



## **Oskus lugeda raha!**

- Arendustegevus on suunatud efektiivsusele
- Hektaripõhised toetused ei ole farmi tulemuslikkuse arvestamisel aluseks
- Toodanguaasta
- Näitajad tuuakse välja paaritusse suunatud lehmade/mullikate kohta
- Farmereid suunatakse kõikvõimalikul moel efektiivsust analüüsima.

# Põhinäitajad

- Toodang paarituses lehma/mullika kohta

|                                                                     | L'land | LFA | DA  | SDA | Target |
|---------------------------------------------------------------------|--------|-----|-----|-----|--------|
| Elusalt sünd. vasikaid 100 lehma/mull kohta                         | 86     | 91  | 95  | 89  | >95    |
| Võõrutatud vasikaid 100 lehma/mull kohta                            | 84     | 88  | 94  | 85  | >94    |
| Juurdekasv võõrutuseni (kg/päevas)                                  | 1.1    | 1.0 | 0.9 | 1.1 | >1.2   |
|                                                                     |        |     |     |     |        |
| Ligikaudne vasika kaal paarituses lehma kohta - 200 päeva kaal (kg) | 218    | 211 | 207 | 221 | >263   |

# Karkassi klassifikatsioon

|              | 1          | 2           | 3           | 4L          | 4H          | 5          |      |
|--------------|------------|-------------|-------------|-------------|-------------|------------|------|
| <b>E</b>     |            | 0.2         | 0.2         | 0.1         |             |            |      |
| <b>U+</b>    |            | 0.5         | 1.0         | 0.7         | 0.1         |            |      |
| <b>-U</b>    | 0.1        | 1.2         | 4.3         | 6.0         | 1.5         | 0.1        | 13.1 |
| <b>R</b>     | 0.1        | 2.6         | 1.9         | 20.8        | 7.1         | 0.6        | 42.2 |
| <b>O+</b>    | 0.1        | 2.4         | 7.5         | 11.9        | 3.2         | 0.4        | 25.5 |
| <b>-O</b>    | 0.2        | 2.9         | 5.8         | 4.4         | 0.5         |            | 14.0 |
| <b>P</b>     | 0.3        | 1.1         | 0.7         | 0.2         |             |            | 2.4  |
| <b>Total</b> | <b>0.9</b> | <b>10.9</b> | <b>30.6</b> | <b>44.1</b> | <b>12.4</b> | <b>1.2</b> |      |

**44% on siht-sektoris**

# Avatus

- Kõik, mis tehtud avaliku raha eest, peab olema ka kõigile kättesaadav.
- Aretusloomade andmed koos aretusväärtuste ja kasvataja kontaktidega on kõigile internetis avalik
- Sisukad kodulehed.
- Individuaalnõuanne ei ole toetatud (va nõuetele vastavus)



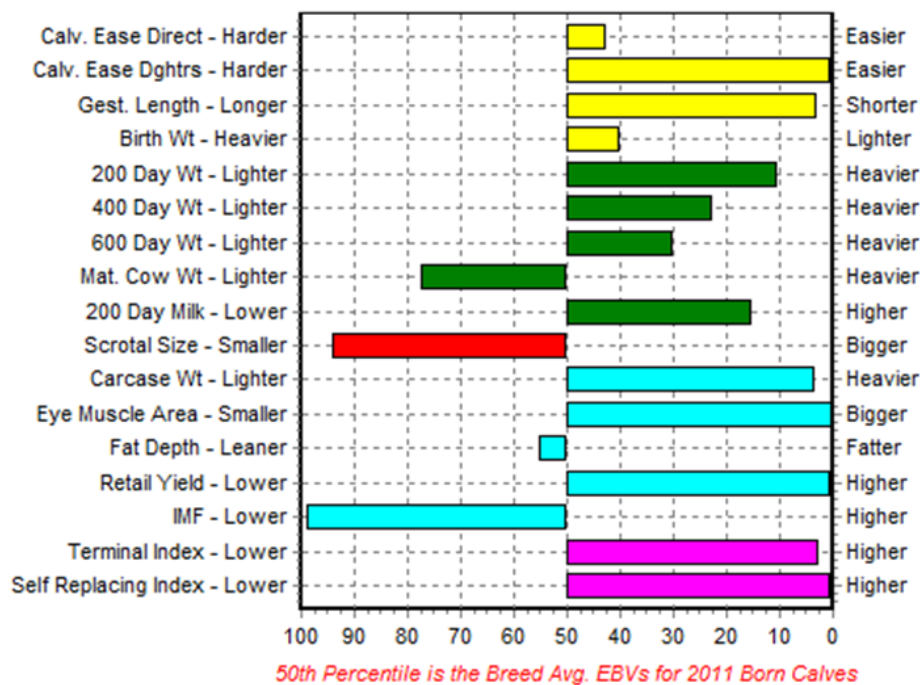
# Breedplan

## British Charolais EBV Graph for **DINGLE HOFMEISTER MF0054531**

[Animal](#) [EBV](#) [Mating](#) [Member](#) [Sale](#) [Download](#) [Online](#)  
[Home](#) [Enquiry](#) [Enquiry](#) [Predictor](#) [Enquiry](#) [Catalogues](#) [Files](#) [Transactions](#) [Semen Catalogues](#)

| Percentile Band | Calving Ease Direct | Calving Ease Daughters | Gestation Length | Birth Wt | 200 Day Wt | 400 Day Wt | 600 Day Wt | Mat. Cow Wt | 200 Day Milk | Scrotal Size | Eye Muscle Area | Fat Depth | Retail Beef Yield | IMF  | BCCS Terminal Index | BCCS Self Replacing Index |
|-----------------|---------------------|------------------------|------------------|----------|------------|------------|------------|-------------|--------------|--------------|-----------------|-----------|-------------------|------|---------------------|---------------------------|
| Top Value       | +24.5               | +18.4                  | -2.5             | -2.3     | +53        | +94        | +105       | +99         | +17          | +2.6         | +8.1            | +2.6      | +3.6              | +1.0 | +86                 | +84                       |
| Top 1%          | +14.5               | +11.1                  | -0.9             | +0.0     | +40        | +69        | +80        | +77         | +12          | +1.0         | +5.7            | +0.7      | +2.7              | +0.4 | +61                 | +59                       |
| Top 5%          | +9.3                | +7.6                   | -0.2             | +0.8     | +35        | +60        | +69        | +68         | +10          | +0.6         | +4.7            | +0.4      | +2.1              | +0.3 | +50                 | +48                       |
| Top 10%         | +7.2                | +5.8                   | +0.1             | +1.2     | +33        | +55        | +63        | +62         | +9           | +0.4         | +4.2            | +0.3      | +1.8              | +0.2 | +46                 | +43                       |
| Top 15%         | +5.9                | +4.6                   | +0.3             | +1.5     | +31        | +52        | +60        | +58         | +8           | +0.3         | +3.9            | +0.2      | +1.6              | +0.1 | +43                 | +40                       |
| Top 20%         | +4.7                | +3.7                   | +0.5             | +1.7     | +30        | +50        | +56        | +55         | +7           | +0.2         | +3.6            | +0.1      | +1.5              | +0.1 | +41                 | +38                       |
| Top 25%         | +3.7                | +2.9                   | +0.6             | +1.9     | +29        | +47        | +54        | +53         | +7           | +0.1         | +3.4            | +0.0      | +1.3              | +0.1 | +39                 | +37                       |
| Top 30%         | +2.8                | +2.3                   | +0.8             | +2.0     | +28        | +45        | +52        | +51         | +6           | +0.0         | +3.3            | +0.0      | +1.2              | +0.1 | +38                 | +35                       |
| Top 35%         | +2.0                | +1.6                   | +0.9             | +2.2     | +27        | +44        | +50        | +49         | +6           | +0.0         | +3.1            | -0.1      | +1.1              | +0.0 | +36                 | +34                       |
| Top 40%         | +1.2                | +1.0                   | +1.0             | +2.3     | +26        | +42        | +48        | +47         | +5           | -0.1         | +3.0            | -0.1      | +1.0              | +0.0 | +35                 | +33                       |
| Top 45%         | +0.4                | +0.4                   | +1.1             | +2.4     | +25        | +41        | +46        | +46         | +5           | -0.1         | +2.9            | -0.2      | +1.0              | +0.0 | +34                 | +32                       |
| Top 50%         | -0.4                | -0.2                   | +1.2             | +2.6     | +24        | +39        | +45        | +44         | +5           | -0.2         | +2.8            | -0.2      | +0.9              | +0.0 | +33                 | +31                       |
| Top 55%         | -1.2                | -0.9                   | +1.4             | +2.7     | +24        | +38        | +43        | +42         | +4           | -0.2         | +2.6            | -0.3      | +0.8              | +0.0 | +32                 | +30                       |
| Top 60%         | -2.0                | -1.6                   | +1.5             | +2.8     | +23        | +36        | +41        | +41         | +4           | -0.3         | +2.5            | -0.3      | +0.7              | -0.1 | +31                 | +28                       |
| Top 65%         | -2.9                | -2.4                   | +1.6             | +3.0     | +22        | +35        | +39        | +39         | +4           | -0.4         | +2.4            | -0.4      | +0.7              | -0.1 | +30                 | +27                       |
| Top 70%         | -3.8                | -3.2                   | +1.7             | +3.2     | +21        | +34        | +38        | +38         | +3           | -0.4         | +2.3            | -0.4      | +0.6              | -0.1 | +29                 | +26                       |
| Top 75%         | -4.8                | -4.0                   | +1.9             | +3.3     | +20        | +32        | +36        | +36         | +3           | -0.5         | +2.2            | -0.5      | +0.5              | -0.1 | +27                 | +25                       |
| Top 80%         | -6.0                | -4.9                   | +2.1             | +3.5     | +19        | +31        | +34        | +34         | +2           | -0.6         | +2.1            | -0.6      | +0.4              | -0.2 | +26                 | +24                       |
| Top 85%         | -7.6                | -5.9                   | +2.3             | +3.8     | +18        | +29        | +32        | +32         | +2           | -0.7         | +2.0            | -0.7      | +0.3              | -0.2 | +24                 | +22                       |
| Top 90%         | -9.7                | -7.2                   | +2.6             | +4.1     | +17        | +27        | +29        | +29         | +1           | -0.9         | +1.8            | -0.8      | +0.2              | -0.3 | +23                 | +20                       |
| Top 95%         | -13.2               | -9.2                   | +3.0             | +4.6     | +15        | +23        | +25        | +25         | +0           | -1.3         | +1.6            | -1.0      | +0.0              | -0.4 | +19                 | +17                       |
| Top 99%         | -19.9               | -12.8                  | +3.8             | +5.6     | +12        | +17        | +18        | +18         | -2           | -2.0         | +1.0            | -1.4      | -0.4              | -0.6 | +12                 | +10                       |
| Low Value       | -27.8               | -19.0                  | +6.1             | +7.9     | +2         | -4         | -23        | -27         | -7           | -2.9         | -2.0            | -2.0      | -1.7              | -1.0 | -5                  | -6                        |

### EBV Percentiles for DINGLE HOFMEISTER MF0054531



# Beef Recording

## **Breedplan**

Aberdeen Angus  
Beef Shorthorn  
British Blue  
Charolais  
Devon  
Hereford  
Simmental  
South Devon  
Welsh Black

## **Signet**

British Blonde  
Highland  
Lincoln Red  
Red Poll  
Saler  
Stabiliser  
Sussex

## **Direct**

**(Same Signet  
Approach)**  
Limousin

# Stocktake.

<https://stocktake.org.uk>

**Monitor** costs  
**Manage** performance  
**Improve** returns



## **Võrdlev analüüs – Mis see on?**

Võrdlev analüüs on tootmisüksuse näitajate võrdlemine samaliigiliste üksuste kontrollitud keskmiste näitajatega, sellest vastavate järelduste tegemine ning muudatuste kavandamine.

*Inglise keeles: Benchmarking*

## **Millised näitajad?**

- Tehnilised näitajad nagu:
  - Elusalt sündinud vasikad
  - Võõrutatud vasikad
  - Vasikate võõrutuskaal
  - jne
- Rahalised näitajad nagu:
  - Erinevad kulutused lehma kohta
  - sh kulutused tööjõule
  - sh tasustamata tööjõukulu
  - jne jne

## **Millised näitajad?**

- Koguanalüüs peab andma vastuse:
  - Mitu vasikat me 100 paaritusse läinud looma kohta võõrutame;
  - Milline on võõrutuseni kasvatatud vasikate kaal 100 paaritusse läinud looma kohta
  - Milline on rahaline tulem lehma kohta ilma hektaripõhiste toetusteta.
  - Nuumfarmidel oma näitajad.

## **Mida see annab?**

- Võimaluse kasvatajale võrrelda oma farmi näitajaid kontrollitud keskmiste- ja tippnäitajatega
- Markeerida probleemsed kohad ning suunata energia nende parendamiseks
- Teha üldistavaid järeldusi õppepäevade, koolituste, kommunikatsioonimeetmete jms rakendamiseks vastavalt üldistele kitsaskohtadele

## **Andmete turvalisus**

- Me keegi ei taha ...
- Andmekoguja ja kasvataja vaheline usaldus
- Andmetöötaja ei näe hiljem seost konkreetse farmi ja selle andmete vahel
- Avalikustatakse keskmised andmed, samuti kolme parima farmi keskmised andmed (Top3)

# Näide

| Karjahalduse keskmised tulemused          | 2014      |           |
|-------------------------------------------|-----------|-----------|
|                                           | Arv       | %         |
| Lehmad ja mullikad paaritusse/seemendusse | 53        |           |
| Müüdnud tiined ammed/mullikad             | 0         | <b>0</b>  |
| Ostetud tiined ammed/mullikad             | 0         | <b>1</b>  |
| Tiimestumata ammed ennem poegimisperioodi | 3         | <b>5</b>  |
| Hukkunud ammed                            | 1         | <b>1</b>  |
| Aborteerinud ammed                        | 0         | <b>0</b>  |
| Poeginud ammed                            | 50        | <b>93</b> |
| Elusalt sündinud vasikad                  | 45        | <b>84</b> |
| Surnult sündinud vasikad                  | 2         | <b>4</b>  |
| Müüdnud vasikad                           | 4         | <b>8</b>  |
| Ennem võõrutust surnud/kadunud vasikad    | 1         | <b>2</b>  |
| <b>Üles kasvatatud vasikad</b>            | <b>38</b> | <b>71</b> |
|                                           |           |           |
| NB! Esialgsed tulemused 6 farmi baasil    |           |           |

## **Järgmised sammud**

- Testfarmidest kogutud esmaste andmete alusel metoodika koostamine
- Valimi koostamine; kokkulepped
- Andmete kogumine
- Andmete töötlemine
- Avalikustamine koos kommentaaridega

# **Tänan!**

## **Ootame Teie tuge!**

- Targo Pikk mets

[targo01@neti.ee](mailto:targo01@neti.ee) mob 5668 0023

- Jaanus Vessart

[jaanus.vessart@gmail.com](mailto:jaanus.vessart@gmail.com) mob 5069 094